

WYROBY WŁÓKIENNICZE	NORMA BRANŻOWA	BN-76
	Kordy	7559-06
	Oznaczenie pełzania	Grupa katalogowa XI 99

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy jest metoda oznaczania pełzania kordów w stałej temperaturze.

1.2. Zakres stosowania metody. Podaną w normie metodę stosuje się do badania kordów z włókien naturalnych, chemicznych i mineralnych, surowych, impregnowanych i stabilizowanych. Metodę można stosować również do oznaczania pełzania przędzy i linek kordowych.

1.3. Określenia. Pełzanie kordu — rosnące w czasie wydłużenie kordu podczas działania stałego statycznego obciążenia rozciągającego. Ilościowo pełzanie kordu charakteryzuje przyrost jego procentowego wydłużenia względnego podczas działania obciążenia w określonym przedziale czasu.

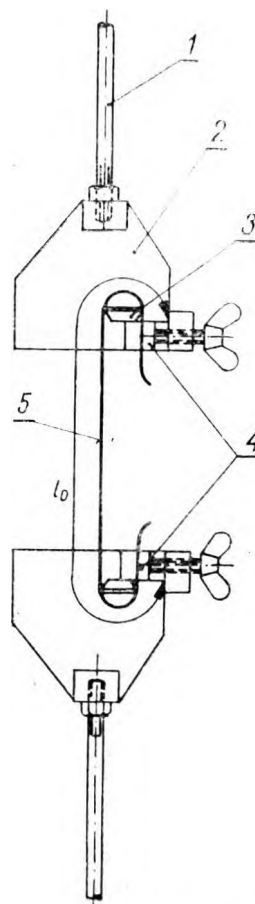
2. METODA OZNACZANIA

2.1. Zasada metody polega na pomiarze wydłużenia kordu poddawanego stałemu obciążeniu w określonym czasie i w określonej temperaturze.

2.2. Aparatura. Zasadniczymi częściami aparatu do badania pełzania są:

a) Uchwyt do zamocowania nitki kordu. Z pary uchwytów przypadających na każdą próbkę jeden w czasie badania zamocowany jest na stałe, drugi ruchomy połączony jest z układem obciążenia i urządzeniem do pomiaru wydłużenia.

Zaleca się stosowanie uchwytów rolkowych, których przykładowe rozwiązanie konstrukcyjne podano na rysunku.

BN-76/7559-06

1 — trzpień, 2 — korpus, 3 — rolka, 4 — zaciski,
5 — nitka kordu

b) Układ obciążenia umożliwiający szybkie i bezударowe obciążenie próbki.

Zgłoszona przez Ministerstwo Przemysłu Chemicznego
Ustanowiona przez Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Gumowego STOMIL
dnia 16 grudnia 1976 r. jako norma obowiązująca w zakresie czynności określonych normą
od dnia 1 lipca 1977 r. (Dz. Norm. i Miar nr 3/1977 poz. 8)

c) Komora termostatowana z możliwością regulacji temperatury od 20 do 150°C. Temperatura powinna być utrzymywana w czasie badania z dokładnością $\pm 1^\circ\text{C}$.

d) Urządzenie do pomiaru wydłużenia, np. miernik z noniuszem lub elektroniczny miernik przesunięcia.

2.3. Próbkki do badań

2.3.1. Liczba próbek. Do badań należy stosować co najmniej 6 próbek.

2.3.2. Wymiary próbek. Próbkki stanowią odcinki nitki kordu o długości $l_0 + 20$ cm, przy czym l_0 — pierwotna długość pomiarowa próbki obciążonej wstępnie, w cm.

2.3.3. Aklimatyzacja kordu. Kord przeznaczony do badań należy aklimatyzować wg PN-71/P-04602.

2.4. Wykonanie oznaczania

2.4.1. Zamocowanie próbek. Ruchome uchwyty aparatów należy zaaretować i sprawdzić odległości pomiędzy uchwytami w każdej parze uchwytów. Próbkki należy zamocowywać, stosując obciążenia wstępne 0,009 g/dtex uzyskiwane za pomocą zawieszania odpowiednich obciążników (np. dla kordu, dtex 940/2 będą one wynosiły 16,9 g ~ 17,0 g). Należy założyć obciążniki, przy których będzie badane pełzanie. Masę tych obciążników dla najczęściej stosowanych kordów (dobranych tak, aby obciążenie kordu bez uwzględniania skrętu wynosiło 0,9 g/dtex) podano w tablicy

Rodzaj kordu	Konstrukcja kordu (dtex)	Masa obciążników na nitkę, kg
wiskozowy	1220/2	2,20
	1840/2	3,31
	2440/2	4,39
poliamidowy	940/2	1,69
	1400/2	2,52
	940/2/2	3,38
	1880/2	3,38
	1400/3	3,37
poliestrowy	1100/2	1,98
	1100/3	2,97

2.4.2. Wykonanie oznaczania w temperaturze otoczenia. Przed rozpoczęciem badania należy

włączyć i dokładnie wyregulować urządzenie do pomiaru wydłużenia. Wewnątrz komory z zamocowanymi próbkami należy ustalić temperaturę $20 \pm 2^\circ\text{C}$, następnie zanotować czas t_0 i obciążyć próbkę kordu. Po upływie 30 s od czasu t_0 (czas t_1) należy odczytać wydłużenie bezwzględne Δl_{t_1} każdej próbki, a po upływie 30 min od czasu t_0 (czas t_2) należy odczytać wydłużenie bezwzględne Δl_{t_2} .

2.4.3. Wykonanie oznaczania w temperaturze podwyższonej. Wewnątrz komory należy ustalić żadaną temperaturę z dokładnością $\pm 1^\circ\text{C}$, a następnie postępować wg 2.4.2.

Zaleca się wykonywanie badania w temperaturze $100 \pm 1^\circ\text{C}$.

2.5. Obliczanie wyniku oznaczania. Pełzanie K (t_2 , t_1) należy obliczyć w procentach wg wzoru

$$K(t_2, t_1) = \frac{\Delta l_{t_2} - \Delta l_{t_1}}{l_0} \cdot 100$$

w którym:

- t_2 — czas badania — 30 min od momentu (t_0) obciążenia próbki,
- t_1 — czas badania — 30 s od momentu (t_0) obciążenia próbki,
- Δl_{t_2} — wydłużenie bezwzględne w czasie t_2 , cm,
- Δl_{t_1} — wydłużenie bezwzględne w czasie t_1 , cm,
- l_0 — pierwotna długość pomiarowa próbki obciążonej wstępnie, cm.

2.6. Wynik końcowy oznaczania. Za wynik końcowy oznaczania należy przyjąć średnią arytmetyczną wyników obliczonych wg 2.5.

2.7. Protokół oznaczania powinien zawierać co najmniej:

- a) datę i miejsce wykonania oznaczania,
- b) nazwę i rodzaj badanego materiału,
- c) pierwotną długość pomiarową nitki kordu,
- d) warunki oznaczania,
- e) typ aparatu,
- f) wielkość obciążenia wstępnego,
- g) wielkość obciążenia nitki kordu w czasie badania,
- h) wartość wydłużenia bezwzględnego w czasie t_2 i t_1 ,
- i) wynik końcowy oznaczania.

KONIEC

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Przemysłu Gumowego „Stomil”.

2. Normy związane

PN-71/P-04602 Metody badań surowców, półwyrobów i wyrobów włókienniczych. Klimat normalny i aklimatyzacja próbek

3. Normy zagraniczne

USA ASTM D 885-75 Tire Cords. Tire Cord Fabrics and

Industrial Filament Yarns Made from Man — Made Organic — Base Fibers. Testing

4. Literatura

RE Wilfong, J. Zimmerman: Future Organic tire fibers. J. Appl. Polym Sci 17 2039 1973

5. Autor projektu normy — mgr Małgorzata Kamińska, Instytut Przemysłu Gumowego „Stomil”.

